herpy

WARANY

Peach-throated monitor

Varanus jobiensis

Varanus jobiensis to średniej wielkości, dzienny waran z lasów deszczowych Nowej Gwinei i pobliskich wysp, znany z białożółtego do czerwonego gardła. Gatunek osiąga do około 120 cm, chętnie kopie i potrzebuje przestronnego, wilgotnego i ciepłego terrarium. Jest przeznaczony dla doświadczonego hodowcy, a tylko nieliczne zwierzęta w handlu pochodzą z rozmnożeń.

Rodzina: Varanidae Dawna nazwa: *Varanus karlschmidti; Varanus indicus jobiensis*

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**100-120 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**10-15 lat**
Aktywność	**Za dnia**
Tryb życia	**Naziemny i kopiący nory**
Środowisko	**Las deszczowy**
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**240 × 90 × 200 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**26-29 °C**
Miejsce wygrzewania	**35-54 °C**
Temperatura w nocy	**23-25 °C**
Wilgotność	**60-80%**
Woda	**Miska z wodą**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 3
Pokarm	**Owady i kręgowce**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub w parach**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**3-5 jaj**
Inkubacja	**179-181 dni** przy 29-32 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Załącznik II**
Załącznik unijny	**Załącznik B**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Varanus jobiensis to smukły waran średniej wielkości z podrodzaju *Euprepiosaurus*. Osiąga do około 120 cm długości razem z ogonem. Ogon jest okrągły w pierwszej jednej trzeciej i nie ma podwójnego grzebienia, widocznego u wielu pokrewnych gatunków. Gardło jest białożółte do czerwonego. Samiec ma wyraźne zgrubienie u nasady ogona i wysoki grzebień pośrodku ogona, których brakuje samicy. To najprostszy sposób określenia płci bez weterynarza.

Gatunek opisano w 1932 roku z wyspy Jobi (Yapen) jako podgatunek *Varanus indicus*. W 1951 roku opisano go ponownie jako *V. karlschmidti*, ale nazwa ta okazała się młodszym synonimem i od 1991 roku gatunek nosi nazwę *V. jobiensis* jako odrębny gatunek. Żyje obok *V. indicus* i *V. doreanus*, a te trzy gatunki w pewnym stopniu schodzą sobie z drogi, korzystając z różnych części lasu. Badania genetyczne wskazują, że *V. jobiensis* jest prawdopodobnie kompleksem gatunków z kilkoma ukrytymi gatunkami, więc zwierzęta z różnych wysp mogą okazać się należeć do odrębnych gatunków.

W terrarium *V. jobiensis* jest aktywnym gatunkiem z silną reakcją na pokarm. Jest utrzymywany w Europie i Ameryce Północnej od kilku dziesięcioleci, ale rozmnożenia są rzadkie. Nie jest to waran dla początkujących.

Gatunek to zobowiązanie na całe życie. Dorosłe zwierzę wymaga terrarium o długości około 2,4 m, mocnego oświetlenia i ogrzewania, stałych wydatków na pokarm oraz czasu na codzienną kontrolę. Długość życia w niewoli nie jest znana; zakres podany w ramce zapożyczono od pokrewnych waranów tej samej wielkości. Jeśli chcesz trzymać ten gatunek, potrzebujesz długoterminowego planu co do miejsca.

Występowanie i środowisko

Varanus jobiensis występuje na Nowej Gwinei, gdzie stwierdzono go zarówno w części indonezyjskiej (Papua), jak i w Papui-Nowej Gwinei, oraz na kilku okolicznych wyspach, m.in. Yapen, Biak, Waigeo, Salawati i Normanby. Miejscem typowym jest Yapen, a zwierzęta znad rzeki Sepik w Papui-Nowej Gwinei opisano wcześniej jako odrębny gatunek. Stwierdzono go także w pobliżu Port Moresby oraz na południowym zboczu Mount Victory w północnej części kraju.

Mieszkańcy Nowej Gwinei polują na ten gatunek dla pożywienia. Wśród myśliwych w Papui Zachodniej szacuje się, że na własne potrzeby zabija się blisko tysiąc zwierząt rocznie. Gatunek nie jest uznawany za zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Indonezja i Papua-Nowa Gwinea.

ŚRODOWISKO

Varanus jobiensis zamieszkuje nizinne lasy deszczowe i skraje lasów, od poziomu morza do około 900-1 500 m. Jest aktywny w dzień i żyje na dnie lasu. Klimat na nizinach jest ciepły i wilgotny.

W naturze gatunek żywi się głównie owadami, ale zjada też żaby, inne bezkręgowce i jaja gadów, a czasem ryby i małe ssaki.

Hodowla

TERRARIUM

Dorosłe zwierzę potrzebuje bardzo dużego terrarium o wymiarach co najmniej 240 × 90 × 200 cm (długość × szerokość × wysokość), najlepiej o wysokości 240 cm, a para potrzebuje więcej. Im większe, tym lepiej, ponieważ gatunek jest aktywny i wykorzystuje całą powierzchnię. Młode o długości 19-27 cm zaczynają w małym terrarium o pojemności około 40 litrów i przenosi się je do większego w miarę wzrostu.

Podłoże to najważniejszy element wyposażenia. *V. jobiensis* kopie podczas składania jaj i sprawdza wilgotność oraz temperaturę, kopiąc małe dołki. Podłoże musi więc być głębokie, około 45 cm, i składać się w około 75 % z piasku, 20 % z ziemi próchnicznej i 5 % z drobnej kory. Podłoże, które utrzymuje wilgoć, jest kluczowe dla gatunku z lasu deszczowego. Zapewnij wiele kryjówek na ziemi i wyżej oraz grube gałęzie do wspinaczki. Używaj korka lub szorstkich gałęzi z dobrym chwytem, nigdy gładkich.

Woda musi być dostępna w dużej, stabilnej misce lub płytkim basenie, do którego zwierzę może wejść i z którego może wyjść. Ustaw miskę w chłodniejszym końcu, żeby nie stała pod lampami grzewczymi. Zwierzę nie może mieć kontaktu z lampami, które zawsze muszą być osłonięte. Drzwi i pokrywy z siatki muszą być solidnie zabezpieczone, ponieważ warany są silne i szukają wyjścia. Wentylacja musi być dobra, żeby powietrze nie stało w miejscu. Żywe rośliny rzadko przetrwają z waranami, więc lepiej używaj solidnych sztucznych roślin, których zwierzę nie rozerwie i nie połknie.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

TEMPERATURA

Varanus jobiensis potrzebuje dużego gradientu temperatur. W dzień temperatura powietrza powinna wynosić 26-29 °C, a w terrarium powinno być kilka miejsc do wygrzewania o temperaturze powierzchni 35-54 °C, ogrzewanych zewnętrznymi lampami spot o mocy 65-90 W. Temperatury w miejscach do wygrzewania to temperatury powierzchni mierzone termometrem na podczerwień, a nie temperatura powietrza. W nocy temperatura może spaść do około 23-25 °C, jak u pokrewnych nizinnych gatunków z lasów deszczowych.

Gradient trzeba rozłożyć tak, żeby zwierzę mogło wybierać między ciepłem a chłodem i nie było zmuszone przebywać w cieple. Ogrzewaj tylko jedną połowę terrarium. Unikaj promienników ceramicznych jako miejsca do wygrzewania: nie dają światła, a waran, który nie widzi źródła ciepła, może się o nie łatwo poparzyć. Skieruj lampę na płaski kamień w odległości około 40 cm i osłoń wszystkie źródła ciepła, żeby zwierzę nie mogło ich dotknąć. Oparzenia od lamp są u waranów częste i mogą być śmiertelne. Kabel grzewczy powinien leżeć pod tą połową terrarium, którą chcesz ogrzewać, i być zabezpieczony przed kopiącymi zwierzętami.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Gatunek pochodzi z lasu deszczowego i terrarium musi to odzwierciedlać. Codziennie przez kilka minut intensywnie zraszaj całe terrarium, np. wężem ogrodowym, tak żeby podłoże pozostawało wilgotne. Celuj w wilgotność powietrza 60-80 %, odpowiadającą klimatowi lasu deszczowego i potrzebom pokrewnych gatunków. Zadbaj o to, żeby wilgotność mogła się wahać, a podłoże nie było stale mokre, by nie rozwinęły się grzyby.

Kora utrzymuje wilgoć lepiej niż piasek i dobrze sprawdza się u gatunków tropikalnych. Nie używaj sterylnej kory, ponieważ naturalne mikroorganizmy ograniczają rozwój grzybów. Zwierzę pije z miski z wodą i krople po zraszaniu. Wymieniaj wodę codziennie, bo miska służy też do kąpieli. Samica może złożyć jaja w misce z wodą i je zjeść, więc obserwuj miskę, gdy jest ciężarna.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny w dzień i potrzebuje mocnego światła oraz UVB. Używaj źródła UVB o wysokiej intensywności, jak u innych waranów, np. lamp rtęciowych, które dają zarówno ciepło, jak i UV, albo mocnych, wysokiej jakości świetlówek UVB. Celuj w strefę Fergusona 3. Światło UV musi padać bezpośrednio na zwierzę bez szyby po drodze, ponieważ szkło zatrzymuje promieniowanie.

Zapewnij 14 godzin światła i 10 godzin ciemności przez cały rok. Zwykłe świetlówki nie wystarczą, ponieważ nie dają wystarczającej jasności, a słabe światło z czasem powoduje u zwierzęcia problemy zdrowotne. W nocy utrzymuj ciemność.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

W naturze głównym pokarmem są owady, uzupełniane żabami, innymi bezkręgowcami i jajami gadów. W niewoli zwierzęta przyjmują młode myszy i karaczany (*Blaptica dubia*). Podawaj zróżnicowany wybór owadów, takich jak szarańcza, świerszcze i karaczany, uzupełniony żabami, jeśli da się je zdobyć, oraz niewielką ilością myszy lub piskląt. Gryzonie nie powinny być podstawowym pokarmem, bo gatunek inaczej tyje, a otyłość to realny problem u waranów z dobrym apetytem.

Młode przyjmują pokarm po dwóch dniach i można je karmić codziennie małymi nimfami karaczanów oraz posiekanymi noworodkami myszy. Dorosłe zwierzę karmi się najwyżej raz dziennie, a najlepiej rzadziej, i warto, żeby polowało na pokarm podawany pęsetą, co zapewnia mu ruch. Samce mogą być bardzo żarłoczne, więc samicę trzeba karmić osobno. Regularnie oprószaj owady wapniem i witaminą D3 oraz dodawaj preparat witaminowo-mineralny, ponieważ owadom z hodowli brakuje składników odżywczych.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Bezpieczeństwo i obsługa: *Varanus jobiensis* jest szybki i silny, ma mocne pazury i zęby. Ugryzienia i zadrapania pazurami u zwierzęcia o długości około metra mogą być głębokie i trzeba je dokładnie oczyścić. Ogon jest długi, a dużych zwierząt nie należy chwytać gwałtownie. Poważne obrażenia u ludzi nie są znane. Jak wszystkie gady, warany mogą przenosić salmonellę, więc myj ręce po każdej wizycie w terrarium i po kontakcie z pokarmem, i nie pozwalaj zwierzęciu chodzić swobodnie po blatach kuchennych.

Zwierzę najlepiej przyzwyczaja się do ludzi, gdy podchodzisz spokojnie z boku i nigdy nie sięgasz po nie z góry. Ogranicz obsługę do krótkich chwil i pozwól zwierzęciu przyjść do ciebie, zamiast je podnosić. To gatunek bardziej do obserwacji niż do codziennej obsługi.

Dorosłą parę można trzymać razem przez cały rok bez agresji, a zwierzęta często wygrzewają się razem. W okresie godowym samiec goni samicę. Gatunek trzyma się pojedynczo lub w parach; utrzymywanie w grupach nie jest znane. Dwóch samców nie należy trzymać razem. Nowe zwierzęta muszą przejść kwarantannę trwającą co najmniej sześć tygodni, z badaniem kału u weterynarza.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Płeć można rozpoznać po ogonie: samiec ma wyraźne zgrubienie u nasady ogona w miejscu kieszeni hemipenisów i wysoki grzebień pośrodku ogona, a samicy brakuje obu tych cech. Sondowanie, stosowane u węży, nie jest wiarygodne u waranów, ponieważ samica ma podobną kieszeń (hemiclitoris). Pewne określenie płci wymaga weterynarza z endoskopem.

Wiek osiągania dojrzałości płciowej nie jest znany. Dorosłą parę można trzymać razem przez cały rok. Do rozmnażania używaj tylko zwierząt w dobrej kondycji i weź pod uwagę, że samiec może być żarłoczny i podkradać samicy pokarm.

GODY I KOPULACJA

Kopulacje u *Varanus jobiensis* mogą się zacząć w sierpniu, gdy para jest razem od mniej więcej roku. Samiec zbliża się do samicy, szybko dotyka językiem jej głowy i tylnych nóg, potrząsa głową na boki i goni ją, aż ta ulegnie. Para kopuluje kilka razy dziennie przez 12 dni, a każda kopulacja trwa od 10 minut do godziny. Nie ma zimowania, a temperatura pozostaje niezmieniona przez cały rok.

Po kopulacjach samiec traci zainteresowanie. Samica wyraźnie grubieje, szuka cieplejszych miejsc do wygrzewania niż zwykle i leży w dziwnych pozycjach, unosząc brzuch nad podłoże. To wiarygodne oznaki, że jest ciężarna.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica *Varanus jobiensis* składa 3-5 jaj i może część z nich zjeść; resztki zjedzonych jaj mogą leżeć w misce z wodą. Jaja są składane w nocy, nieco ponad trzy tygodnie po kopulacjach. Wcześniej samica kopie próbne dołki i wsuwa pysk w podłoże. Nawet jeśli ma pojemnik do składania jaj, może złożyć jaja w podłożu terrarium, około 10 cm pod powierzchnią, w temperaturze około 30 °C. Jaja mają około 6 cm długości i 3 cm szerokości i ważą około 24-25 g. Samica może złożyć kilka zniesień, ale odstęp między nimi nie jest znany. Postaw pojemnik do kopania lub składania jaj z wilgotną ziemią i licz się z tym, że samica będzie kopać tam, gdzie zechce.

INKUBACJA

Jaja inkubuje się w zamkniętym plastikowym pojemniku o pojemności około 3 litrów z wilgotnym wermikulitem (woda i wermikulit wymieszane przez namoczenie i wyciśnięte w dłoni). Można użyć inkubatora przerobionego z minilodówki ze zbiornikiem z wodą na dnie, w temperaturze 29-32 °C, a pojemnik regularnie wietrzyć. Wyklucie następuje po 179-181 dniach. To długa inkubacja, więc wymaga cierpliwości.

Nie pozwól, żeby woda kapała na jaja, i nie obracaj ich. Małe wgłębienia w skorupce nie są problemem. Nie otwieraj jaj zbyt wcześnie, jeśli wyklucie się przedłuża. Wpływ temperatury na rozwój i czas wyklucia nie jest znany dla tego gatunku.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode *Varanus jobiensis* mierzą przy wykluciu 8-12 cm od pyska do kloaki i 19-27 cm całkowitej długości. Po dwóch dniach w inkubatorze umieszcza się je pojedynczo w terrariach o pojemności około 40 litrów z torfowcem jako podłożem, korą na tylnej ścianie, gałęzią do wygrzewania, odrobiną kory na ziemi i miską z wodą ze sztuczną rośliną. Przykryj siatkowe pokrywy folią z trzema małymi otworami wentylacyjnymi, żeby utrzymać wilgotność. Miejsce do wygrzewania powinno mieć około 32 °C, np. ogrzewane żarówką 50 W.

Młode przyjmują pokarm po dwóch dniach i codziennie dostają nimfy karaczanów oraz posiekane noworodki myszy. Rosną szybko. U wielu waranów młode można trzymać razem w małych grupach, ale u tego gatunku nie jest to znane, więc trzymaj je osobno.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura

Zdrowie i częste błędy

W przypadku *Varanus jobiensis* obowiązują te same typowe błędy co u waranów w ogóle:

- Za mało światła i UVB, co prowadzi do choroby kości i ospałości. Same świetlówki nie wystarczą.
- Oparzenia od lamp grzewczych, zwłaszcza u dużych zwierząt leżących bezpośrednio pod lampą. Osłoń wszystkie źródła ciepła i używaj lampy spot zawieszonej w odpowiedniej odległości.
- Otyłość, gdy zwierzę jest codziennie karmione gryzoniami. Żarłoczne samce powinny zażywać ruchu, polując na pokarm.
- Pasożyty i stres u zwierząt odłowionych z natury. Wskazane jest badanie kału u weterynarza i co najmniej sześciotygodniowa kwarantanna.
- Zbyt suche podłoże albo zbyt mokre podłoże bez dostępu powietrza, co powoduje problemy ze skórą i grzyby.
- Połknięte resztki sztucznych roślin i podłoża.

Zwierzęta w handlu: często sprzedaje się dorosłe zwierzęta odłowione z natury. To powód, by zarezerwować czas na kwarantannę i badania. Mogą obowiązywać ograniczenia importu zwierząt odłowionych z natury z niektórych krajów, więc dorosłe dzikie zwierzęta w handlu wymagają szczególnej uwagi w kwestii dokumentów. Zawsze pytaj o dokumentację i pochodzenie zwierzęcia. Rozmnożenia są rzadkie, a zwierzęta urodzone w niewoli są zdecydowanie lepszym wyborem. Zwróć się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je lub wydaje się osłabione.

Czytaj więcej: Zakup zwierząt: odchów, odłów i transport

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.